

ta

kể

CHUYỆN

Cẩm nang
kể chuyện di sản

Phiên bản:
Làng Chăm Bình Nghĩa

làng

Di sản là gì?

Chúng tôi cho rằng di sản là tất cả những gì mà một cá nhân, gia đình, nhóm hội, hay cộng đồng được thừa hưởng từ những thế hệ trước, muốn gìn giữ và sử dụng để góp phần sản sinh ra các giá trị trong đời sống hiện tại, cũng như truyền lại cho các thế hệ sau.

Bạn có định nghĩa nào khác về “di sản” không?

Khi nhìn về làng, bạn tìm ra những di sản nào của làng mình?

“ Không ai có thể hát thay chúng ta ”
သူတို့ ဖို ခုတ်ရ ကော် ခုတ်ရ တွေ

INRASARA

Nhà thơ, nhà nghiên cứu văn hoá Chăm

Mục lục

01

— 4

Làng có chuyện gì để kể?

04

— 4

Cách kể chuyện bằng ngôn ngữ viết

07

— 27

Gợi ý công cụ kể chuyện:
Thẻ Bài Di Sản

10

— 82

Lời cảm ơn

02

— 5

Bạn kể chuyện làng như thế nào

05

— 13

Cách kể chuyện bằng ngôn ngữ chụp ảnh

08

— 62

Phụ lục
Danh mục hệ thống nghi lễ

11

— 83

Thông tin dự án

03

— 6

Ngôn ngữ kể chuyện

06

— 22

Cách kể chuyện bằng ngôn ngữ vẽ

09

— 81

Phụ lục
Video: Quá trình xây dựng bộ công cụ

Làng có chuyện gì để kể?

Con người

Hãy kể về cuộc đời, suy nghĩ của những nhân vật lịch sử của người Chăm, những nhân vật quan trọng của làng mình hay đơn giản là ông bà của chúng ta.

Cộng đồng

Khi kể về làng của bạn, bạn thấy làng mình có những gì đặc biệt mà những làng khác không có? Như những nghi lễ trong làng chẳng hạn? Hay có những thay đổi nào trong làng mà bạn đang chứng kiến?

Đặc thù

Nếu bạn từng tò mò về các bước thực hiện một nghi lễ trong làng, hãy tìm hiểu và kể lại. Nếu bạn biết chơi trống ghi-năng, hãy chia sẻ cách chơi trống mà bạn đã được học từ thầy trong làng.

Nội dung

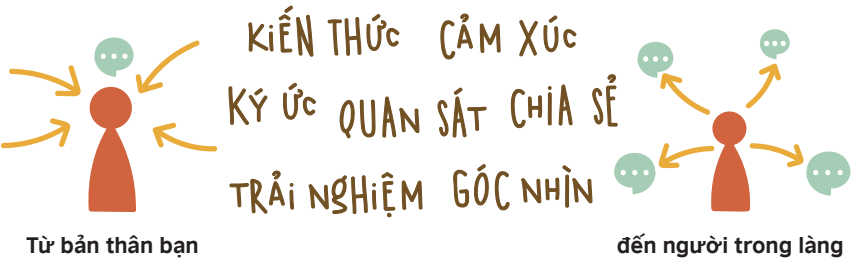
Bạn hãy kể những câu chuyện của làng mình, những kiến thức mà bạn có được từ làng, như lịch sử hình thành làng Bình Nghĩa hay nội dung của một tranh pa-ning chẳng hạn.

Bạn kể chuyện làng như thế nào?

Bạn có thể kể chuyện về di sản của làng từ những trải nghiệm hàng ngày trong cuộc sống ở làng hoặc từ những kỉ niệm đáng nhớ trong quá khứ. Bạn cũng có thể chia sẻ những cảm nhận, hiểu biết của bạn sau khi tham gia một sự kiện văn hóa hoặc sau khi tìm hiểu từ nhiều nguồn tri thức khác nhau như sách, báo, Internet, v.v...

Ngoài ra, bạn cũng có thể kể về những gì quan sát được về di sản trong cuộc sống hàng ngày ở làng, ví dụ như những nhân vật quan trọng, những phát hiện thú vị của bạn, những vấn đề xảy ra, v.v... Bên cạnh đó, bạn có thể thuật lại lời kể của một ai đó mà bạn tiếp xúc, ví dụ như những chia sẻ của một bác nghệ nhân có thâm niên.

Câu chuyện nên được kể như thế nào?

TÔN TRỌNG

LUÔN TÔN TRỌNG NHỮNG QUY TẮC CỦA LÀNG ĐỂ VIỆC KỂ CHUYỆN VỀ DI SẢN KHÔNG LÀM ẢNH HƯỞNG ĐẾN NGƯỜI KHÁC

CHÂN THỰC

GIỮ GIỌNG KỂ MANG SẮC THÁI ĐỊA PHƯƠNG KHI GIỚI THIỆU VỀ DI SẢN CỦA LÀNG MÌNH. KHI KỂ ĐẢM BẢO NHỮNG CHI TIẾT TRONG CÂU CHUYỆN CỦA BẠN ĐÚNG VỚI THỰC TẾ

ĐỒNG CẢM

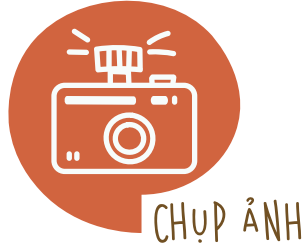
HÃY NGHĨ ĐẾN NGƯỜI ĐỌC ĐỂ CÓ THỂ SỬ DỤNG NGÔN NGỮ DỄ HIỂU VỚI HỌ. ĐỪNG QUÊN RẰNG CÂU CHUYỆN CỦA MÌNH NÊN TRUYỀN TẢI CẢM XÚC TÍCH CỰC

Ngôn ngữ kể chuyện

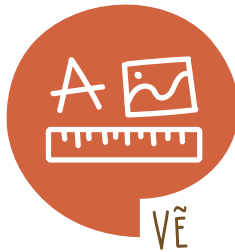
Ngôn ngữ là phương tiện để chúng ta giao tiếp và biểu đạt, là thứ định hình nên câu chuyện. Tùy vào ý tưởng của người kể mà mỗi người sẽ chọn cho mình một hoặc nhiều ngôn ngữ kể chuyện khác nhau, từ đó truyền tải được câu chuyện mình muốn kể theo cách thú vị và phù hợp nhất.

Truyền tải thông tin, cảm xúc, giá trị của câu chuyện một cách chi tiết và cụ thể qua chữ viết, đơn giản và dễ thực hành.

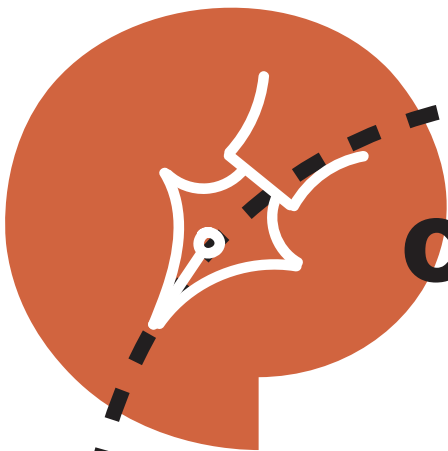

Minh họa cho nội dung, khơi gợi cảm xúc trong người đọc hoặc người xem, giúp người đọc hoặc người xem có thể hình dung nhanh chóng, trực quan về câu chuyện.

Sử dụng hình khối, đường nét, màu sắc, ký hiệu để truyền tải thông tin, có thể dùng để minh họa cho bài viết.

cách

kể chuyện

VIẾT

bằng ngôn ngữ

- CÁC BƯỚC CHUẨN BỊ
- CẤU TRÚC THAM KHẢO
- LƯU Ý
- THỰC HÀNH

Các bước chuẩn bị

Bạn có thể hình dung việc chuẩn bị viết như việc xây một ngôi nhà.

Một bài viết tốt không cần có những từ hoa mỹ hoặc những câu văn phức tạp. Một bài viết tốt cần có các ý được sắp xếp theo trình tự hợp lý, từ ngữ đơn giản. Một dàn ý tốt sẽ giúp bài viết dễ hiểu, tạo hứng thú theo dõi câu chuyện cho người đọc.

1. ĐÀO MÓNG

Xác định chủ đề và thông điệp của bài viết

2. DỰNG RƯỜNG CỘT

Dựng dàn ý bằng cách liệt kê từ khoá liên quan và sắp xếp theo cấu trúc

3. XÂY GẠCH

Từ những từ khoá đã có, phát triển mỗi từ khoá thành một hay nhiều ý, sắp xếp các ý theo thứ tự hợp lý

4. TRỞ CỬA RA VÀO

Gợi mở câu chuyện bằng câu hỏi, gợi ý, lời kêu gọi, v.v... nếu cần

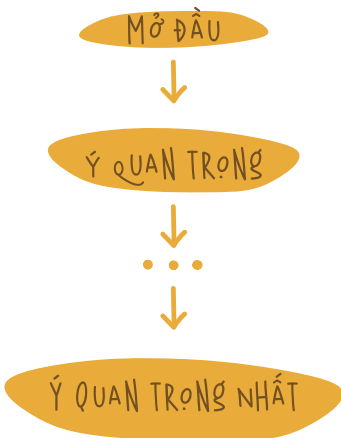

Cấu trúc tham khảo

Cấu trúc giúp sắp xếp các ý của câu chuyện theo một thứ tự hợp lý và lôi kéo sự chú ý của người đọc, giúp người đọc dễ theo dõi câu chuyện. Dưới đây là một số cấu trúc gợi ý:

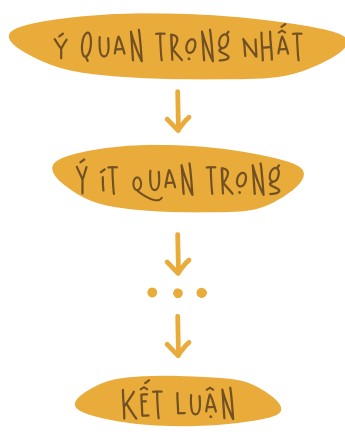
TƯỜNG THUẬT

Kể lại một sự việc theo thứ tự thời gian, chi tiết quan trọng nhất nằm ở cuối bài. Đây là cấu trúc được sử dụng khi muốn kể lại một lễ hội, một chuyến đi, v.v...

NHẤN MẠNH

Kể lại sự việc theo thứ tự quan trọng của thông tin, đưa chi tiết quan trọng nhất lên đầu bài viết, được sử dụng khi viết giới thiệu về một di tích của làng hoặc giới thiệu một nhân vật đặc biệt, v.v...

LIỆT KÊ

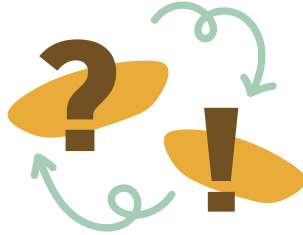
Danh sách những ý ngắn gọn cùng một chủ đề. Cấu trúc này có thể dùng để đưa ra chỉ dẫn về những hoạt động nên làm khi đến làng hoặc giới thiệu về bộ sưu tập nhạc cụ truyền thống của làng, v.v...

HỎI - ỨNG

Hỏi - Vấn đề, câu hỏi
Ứng - Giải pháp, câu trả lời.

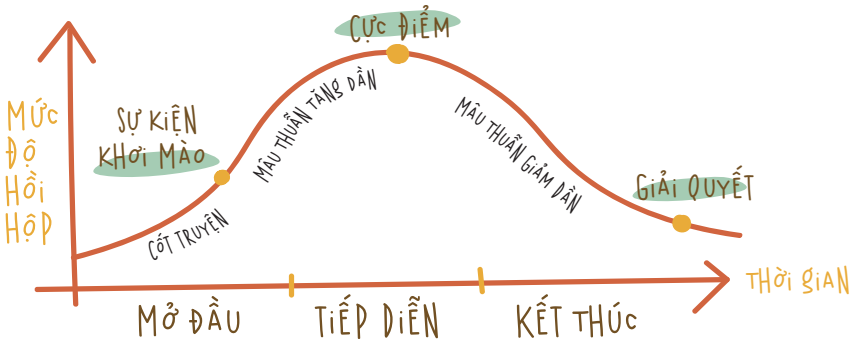
Hỏi - Ứng được sử dụng cho những bài viết ngắn mang tính tương tác với độc giả như các bài theo hình thức hỏi - đáp về lịch sử của làng hoặc để độc giả đóng góp ý kiến v.v...

Tham khảo

VÒNG CUNG CÂU CHUYỆN

Là nền tảng cho phần lớn câu chuyện mà con người sáng tác ra, đặc biệt là các câu chuyện dân gian hoặc tiểu thuyết chương hồi. Bạn thử tóm tắt một câu chuyện cổ tích theo cấu trúc này xem?

Lưu ý

Những lưu ý này có thể được sử dụng trong giai đoạn đọc lại của người viết để kiểm tra xem bài viết đã đáp ứng đầy đủ yêu cầu chưa.

1. QUY TẮC "SÁU CÂU HỎI"

Khi đọc lại bài viết của mình, hãy dùng sáu câu hỏi này để kiểm tra xem bài viết đã chứa đủ thông tin chưa.

2. VIẾT NGẮN NHƯNG ĐỦ

Nội dung viết cần ngắn gọn, dễ hiểu, súc tích. Hãy mạnh dạn bỏ đi những từ ngữ không liên quan đến nội dung bài viết.

3. Ai ĐỌC CÂU CHUYỆN CỦA BẠN

Tìm hiểu đối tượng mà câu chuyện hướng tới để chọn lựa cách viết và cách dùng từ cho phù hợp.

4. GIỮ LẠI TỪ "ĐẮT GIÁ"

Hãy sử dụng từ ngữ thân thuộc với ngôn ngữ bạn dùng hàng ngày ở làng. Ta có thể giải thích ý nghĩa hoặc bổ sung từ phổ thông ở đằng sau ở trong dấu ngoặc đơn '(...)' để người đọc hiểu rõ.

Thực hành

1. TỪ KHÓA

Bốc thăm ngẫu nhiên một từ khóa liên quan đến làng, từ đó nghĩ thêm ba từ khóa liên quan đến từ khóa vừa bốc thăm được.

2. DÀN Ý

Từ ba từ khóa đã có, bạn có mười phút để làm ít nhất hai dàn ý dựa trên bốn cấu trúc có sẵn.

3. CÂU CHUYỆN

Chọn một dàn ý để viết thành câu chuyện hoàn chỉnh (khoảng một nửa trang giấy) trong vòng 15 phút.

4. ĐỌC LẠI - NHẬN XÉT

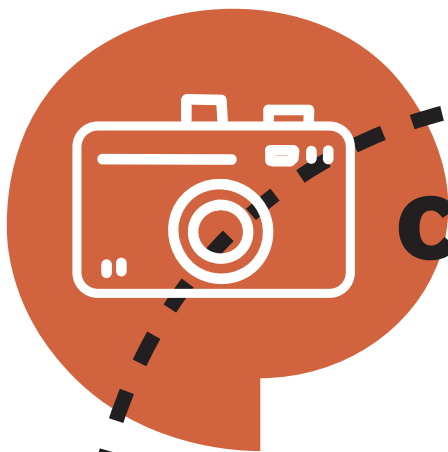
Đưa câu chuyện cho một vài người bạn để đọc và nhận xét.

Mở rộng

Để thêm tự tin trong khả năng viết của mình, hãy thực hành bài tập này với những từ khóa và chủ đề khác trong cuộc sống hàng ngày của bạn.

cách

kể chuyện

CHỤP ẢNH

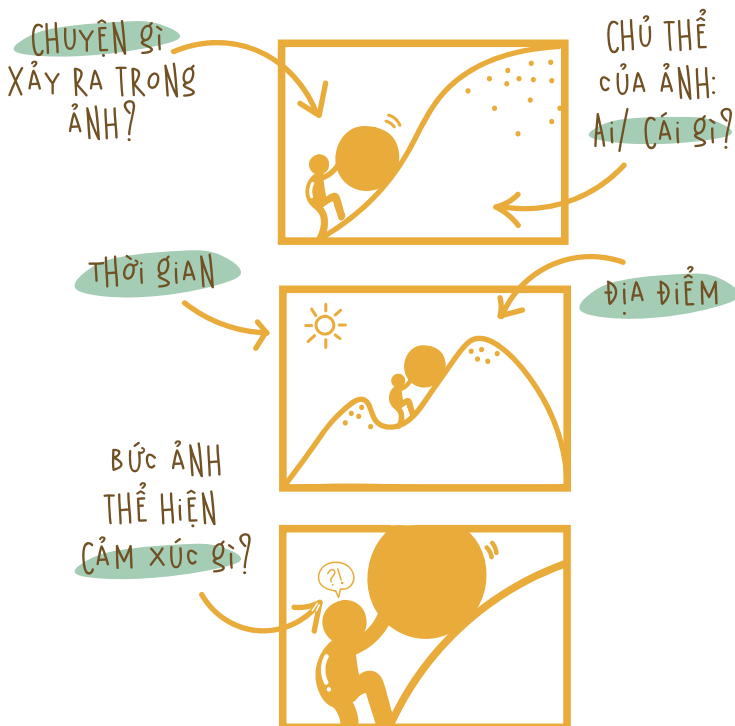
bằng ngôn ngữ

- KỂ CHUYỆN BẰNG ẢNH
- KỸ THUẬT CHỤP ẢNH
- CÁCH THỰC HIỆN
- THỰC HÀNH

Kể chuyện bằng ảnh

Một bức ảnh có thể kể chuyện là bức ảnh cho người xem biết chủ đề rõ ràng, đáp ứng những yêu cầu kỹ thuật cơ bản như ánh sáng cân đối, rõ nét, màu sắc trung thực, đủ kích thước cần thiết theo nhu cầu sử dụng (in ấn, chia sẻ trực tuyến, v.v...). Để đạt được những yêu cầu này, bạn cần xác định nội dung muốn chụp và nắm được một số kỹ thuật cơ bản.

CÂU CHUYỆN TRONG ẢNH

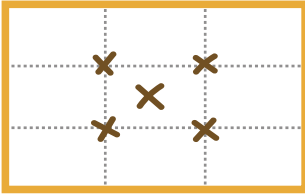

Kể chuyện bằng ảnh

YẾU TỐ CỦA MỘT BỨC ẢNH

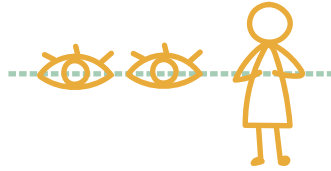
BỐ CỤC

Bố trí nhân vật/sự vật ở vị trí 1/3 hoặc chính giữa bức ảnh

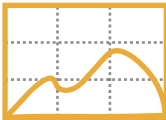
GÓC CHỤP

Chủ yếu là chụp ngang tầm mắt hoặc ngực, chỉ chụp từ trên cao xuống hoặc từ dưới lên cho một số trường hợp sáng tạo

KHUNG HÌNH

Khung hình ngang mô tả sự việc tốt và tự nhiên hơn, khung hình dọc tập trung vào chi tiết và chân dung con người tốt hơn

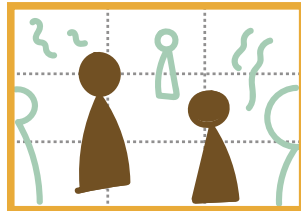
NGANG

Dọc

CHI TIẾT

Hạn chế những chi tiết thừa trong ảnh hay những chi tiết không liên quan đến nội dung cần chụp

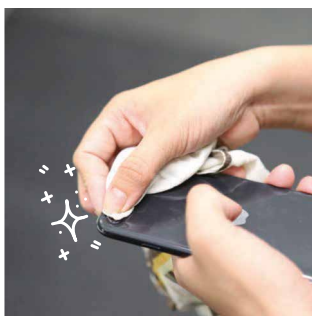
Kỹ thuật chụp ảnh

Để chụp được một bức ảnh như mong muốn, người chụp nên:

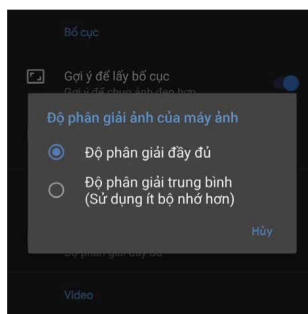
1 Có tư thế cầm máy chắc chắn

2 Luôn giữ ống kính máy ảnh sạch sẽ trước khi chụp

3 Thiết lập chất lượng ảnh ở mức cao nhất của thiết bị

Kỹ thuật chụp ảnh

4 Đảm bảo ảnh luôn đủ sáng

ẢNH DƯ SÁNG

ẢNH THIẾU SÁNG

ẢNH ĐỦ SÁNG

KÝ HIỆU CHỈNH SÁNG

5 Luôn chú ý lấy nét để đảm bảo hình rõ nét

CHẠM VÀO MÀN HÌNH ĐỂ LẤY NÉT

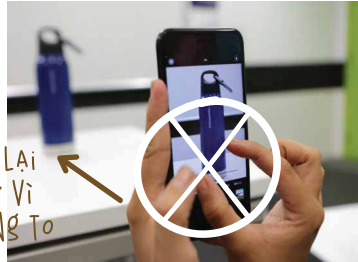
6 Chụp liên tục một khung hình để bắt được khoảnh khắc đẹp nhất

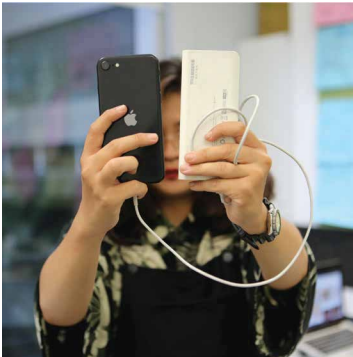
Kỹ thuật chụp ảnh

7 Hạn chế phóng to (zoom) để đảm bảo chất lượng ảnh, có thể lại gần để bắt trọn nội dung

TIẾN LẠI
THAY VỊ
PHÓNG TO

8 Nên chuẩn bị pin dự phòng trong trường hợp máy hết pin

9 Sau khi chụp, chọn lọc hình đẹp nhất để lưu trữ và chia sẻ

Cách thức thực hiện

Để kể lại một sự kiện, người chụp có thể thực hiện một bộ ảnh; trong đó, mỗi bức ảnh có những góc nhìn khác nhau, nhằm ghi lại những chi tiết về sự kiện đó.

ẢNH CẬN CẢNH Giới thiệu một nhân vật, mô tả cảm xúc.

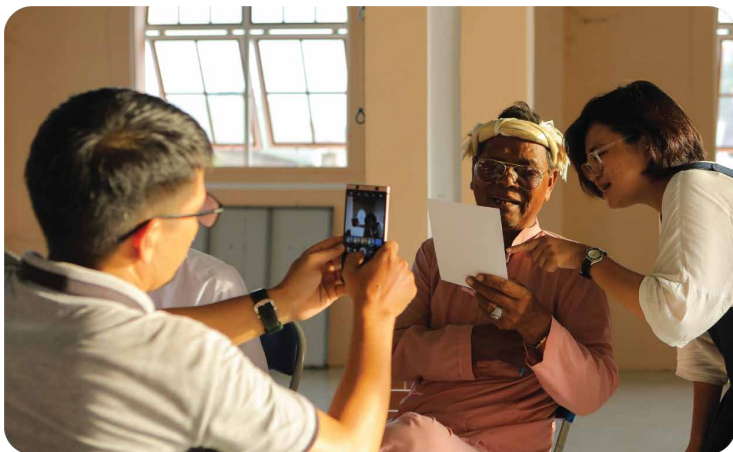

ĐẶC TẢ Những chi tiết thú vị của người hay đồ vật.

CHÂN DUNG Nhân vật có tương tác với máy ảnh.

Thực hành

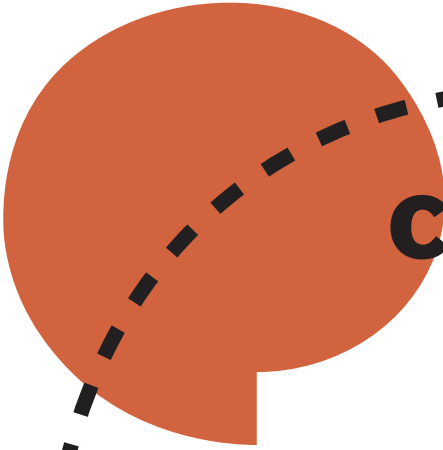

1. HÃY CHỤP LẠI MỘT SỰ KIỆN TRONG LÀNG THEO GÓC NHÌN CỦA BẠN
2. CÁC BỨC ẢNH RIÊNG LẺ KỂ LẠI NHỮNG CHI TIẾT ƠI?
3. CÂU CHUYỆN CHUNG CỦA BỘ ẢNH LÀ ƠI?
4. CHỌN LỰA ẢNH ĐỂ LƯU GIỮ VÀ CHIA SẺ

Mở rộng

Bạn có thể luyện tập tư duy chụp ảnh mọi lúc mọi nơi mà không cần có máy ảnh. Chỉ cần bạn để ý quan sát những sự việc diễn ra hàng ngày xung quanh mình và nghĩ về việc mình sẽ chụp lại diễn biến của chúng như thế nào, bạn sẽ bất ngờ với những điều tưởng như thân thuộc nhưng không kém phần thú vị.

cách

kể chuyện

bằng ngôn ngữ

VẼ

- VẼ ĐỂ KỂ CHUYỆN
- THỰC HIỆN MỘT KÝ HOẠ
- LƯU Ý
- THỰC HÀNH

Vẽ để kể chuyện

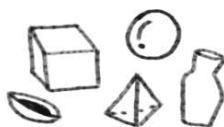
Một bức vẽ có thể kể chuyện không cần phải được nhận xét là đẹp. Bức vẽ của em chỉ cần có chủ đề cụ thể, truyền tải được cảm xúc của em lúc vẽ, được trình bày một cách rõ ràng. Trước khi tập vẽ, em phải tập nhìn. Mục đích không phải là vẽ đẹp, mà là vẽ được cái mình nhìn thấy. Để làm được những điều này, em cần nắm được một số "bí kíp" dưới đây.

NHÌN THẾ GIỚI QUA CẶP MẮT "ĐỒ HỌA"

ĐƯỜNG NÉT

HÌNH KHỐI

MÀU SẮC

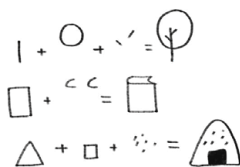

XÂY DỰNG TRỰC GIÁC CỦA NGƯỜI VẼ

NHÌN TỪ TỔNG THỂ,
VẼ TỪ CHI TIẾT

CHUYỂN MỌI THỨ
NHÌN THẤY ĐƯỢC
THÀNH CÁC YẾU TỐ
ĐỒ HỌA

XEM XÉT
MỐI QUAN HỆ GIỮA
CÁC VẬT ĐƯỢC VẼ

Thực hiện một ký họa

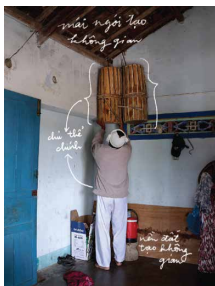
CHUẨN BỊ

Quan sát thật kỹ chủ đề bạn định vẽ và tự hỏi những câu sau:

Đâu là chủ thể chính trong bức vẽ?

Xác định vùng nào là chính, vùng nào là phụ?

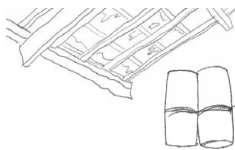
Chia vùng cảnh em định vẽ thành những mảnh ghép, bức vẽ sẽ bao gồm những mảnh ghép nào?

BẮT ĐẦU PHÁC THẢO

Bắt đầu từ vùng trung tâm của chủ thể, bạn sẽ vẽ lan ra xung quanh các vùng quanh theo thứ tự chính - phụ. Bạn có thể vẽ các nét càng xa trung tâm càng nhạt để thể hiện sự xa - gần.

Chia nhỏ chủ đề định vẽ ra thành từng phần nhỏ để hoàn thiện, hãy tưởng tượng đầu bút là một chú kiến đang bò theo từng nét của chủ đề muốn vẽ.

HOÀN THIỆN

Bạn nên vẽ một khung chữ nhật bao quanh bức vẽ của mình để hoàn thiện và đem lại cảm giác cân bằng cho bức vẽ.

Thêm một đường chân trời trong khung để thêm gợi tả về không gian trong bức vẽ.

Bạn có thể thêm một hoặc hai chi tiết nhỏ trong không gian trống trong khung hoặc ghi lại cảm xúc của lúc ấy.

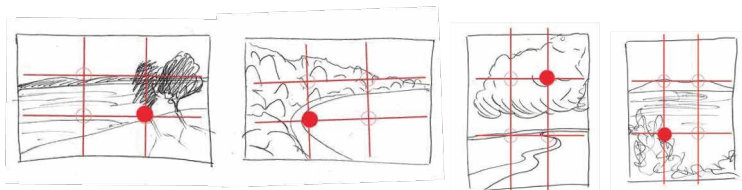

Lưu ý

XÁC ĐỊNH BỐ CỤC BẰNG PHƯƠNG PHÁP SO SÁNH

Để dự đoán được kích thước của chủ thể trong bức vẽ, bạn có thể dùng phương pháp so sánh. Chủ thể lớn/nhỏ, xa/gần, rộng/hẹp, dài/ngắn, cao/thấp hơn so với vật thể bạn ở xung quanh nó như thế nào. Hãy tìm ra tương quan về mặt tỉ lệ này để xác định bố cục của tranh.

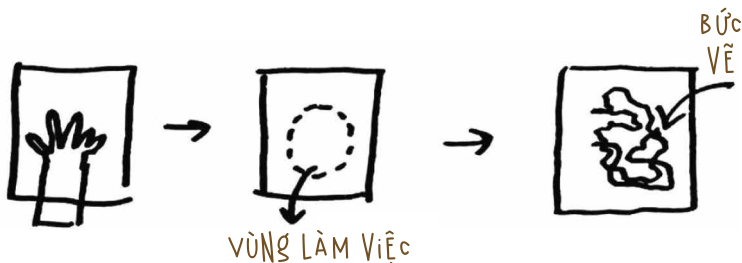
Một số bố cục gợi ý:

QUẢN LÝ MẶT GIẤY KHI VẼ

Để bắt đầu, bạn nên vẽ trên những mặt giấy nhỏ (khoảng nửa trang vở).

Đặt bàn tay lên mặt giấy để xác định vùng sẽ vẽ. Hãy tập vẽ trong khu vực nhỏ này để dễ quản lý bức vẽ của mình hơn.

Thực hành

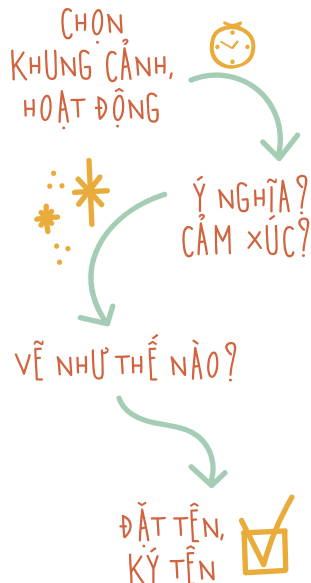
1/ HÃY CHỌN MỘT KHUNG CẢNH HOẶC HOẠT ĐỘNG MÀ THÍCH TRONG CUỘC SỐNG CỦA BẠN ĐỂ KÝ HOẠ LẠI

2/ ĐẶT THỜI GIAN CỤ THỂ BẠN SẼ KÝ HOẠ ĐỂ BIẾT KHI NÀO MÌNH NÊN DỪNG VẼ

3/ KHUNG CẢNH HOẶC HOẠT ĐỘNG NÀY CÓ Ý NGHĨA GÌ VỚI BẠN? THỬ GHI LẠI CẢM XÚC CỦA BẠN VÀO BỨC VẼ

4/ NẾU VẼ LẠI KHUNG CẢNH NÀY, BẠN SẼ VẼ KHÁC ĐI NHƯ THẾ NÀO?

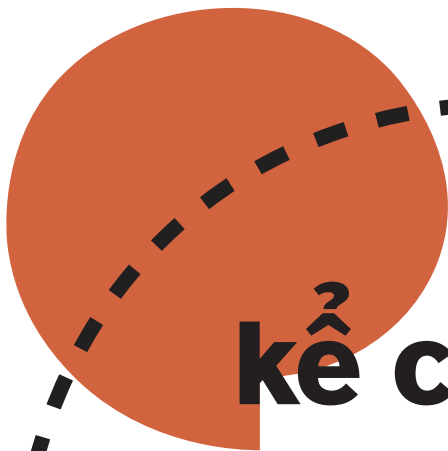
5/ ĐẶT TÊN CHO BỨC VẼ VÀ KÝ TÊN BẠN VÀO GÓC TRANH ĐỂ HOÀN TẤT

Mở rộng

Vẽ là một việc bạn có thể làm hàng ngày để ghi lại những khung cảnh, sự việc, cảm xúc trôi qua mà bạn trân trọng, muốn giữ lại và có thể chia sẻ với bạn bè. Bằng việc vẽ, bạn có thể phát hiện thêm nhiều điều thú vị về cuộc sống xung quanh mà thường ngày mình không nhìn thấy.

gợi ý

**công
cụ
kể chuyện**

THẺ BÀI DI SẢN

- Giới Thiệu
- Các Bước Thực Hiện
- KHUNG MẪU THẺ BÀI

TRÒ CHƠI

CA VŨ (NHỮA TRUYỆN THƯỜNG)

MỸ THUẬT

TRUYỆN KỂ

PHỤC

TRUYỆN KỂ

TÊN: _____

TÊN: _____

MỤC ĐÍCH / Ý NGHĨA: _____

MỤC ĐÍCH / Ý NGHĨA: _____

VẬT DỤNG CẦN THIẾT: _____

VẬT DỤNG CẦN THIẾT: _____

CÁCH THỰC HIỆN: _____

CÁCH THỰC HIỆN: _____

GHI CHÚ: _____

GHI CHÚ: _____

LÀNG CHÀM BÌNH NHƯA | NGHỆ THUẬT TRUYỆN THƯỜNG

LÀNG CHÀM BÌNH NHƯA | NGHỆ THUẬT TRUYỆN THƯỜNG

LÀNG CHÀM BÌNH NHƯA

LÀNG CHÀM BÌNH NHƯA

Giới thiệu

THẺ Bài Di SẢN

Thẻ Bài Di Sản là tập hợp những ghi chép về di sản văn hóa của người Chăm dưới dạng rút gọn, được cá nhân hoặc cộng đồng thực hiện.

Thẻ Bài Di Sản có hình dạng là những tờ giấy hai mặt, một mặt là thông tin di sản theo từng chủ đề cụ thể, mặt còn lại là nhận diện của bộ thẻ bài được trang trí từ hoa văn truyền thống Chăm.

Tùy vào chủ đề và nhu cầu sáng tạo của mình, người làm thẻ bài có thể chủ động thực hiện nội dung cho phù hợp. Bạn đọc có thể tham khảo Khung mẫu Thẻ Bài Di Sản ở trang 31 để thực hành tại địa phương.

CHỦ ĐỀ

Thẻ Bài Di Sản có chủ đề liên quan đến những khía cạnh của văn hoá truyền thống trong đời sống hằng ngày.

Tùy vào chủ đề và nhu cầu sáng tạo của mình, người làm thẻ bài có thể chủ động tổ chức nội dung cho phù hợp.

Hiện tại chủ đề của Thẻ Bài Di Sản gồm có các nhóm sau:

- **Đặc trưng làng Chăm Bình Nghĩa:**
Địa điểm, Nhân vật, Cổ tích Chăm.
- **Nghệ thuật truyền thống:**
Nhạc cụ, Múa truyền thống, Bài hát, Hoà tấu.
- **Đời sống:**
Nghỉ lễ, Trang phục, Ẩm thực, Trò chơi, Vật dụng cúng tế.

ĐỊA ĐIỂM

NHÂN VẬT

ĐỜI SỐNG

TRÒ CHƠI

TRANG PHỤC

ẨM THỰC

...

Các bước thực hiện

Bước 1:

Tìm chủ đề và lên ý tưởng cho từng bộ Thẻ Bài Di Sản

Bước 2:

Tìm hiểu câu chuyện từ tài liệu có sẵn hoặc thu thập từ thực tế tại làng

Bước 3:

Từ những dữ kiện có được, viết thông tin theo mẫu có sẵn, chọn lựa ảnh hoặc vẽ ý tưởng vào giấy nháp

Bước 4

Xem lại sản phẩm và chỉnh sửa nếu cần

Bước 5:

Trình bày nội dung vào mặt giấy và trang trí theo ý tưởng của mình

Bước 6:

Chia sẻ thẻ bài đã hoàn thành với mọi người, dùng để làm dân ý khi kể chuyện hoặc lưu trữ cho tương lai

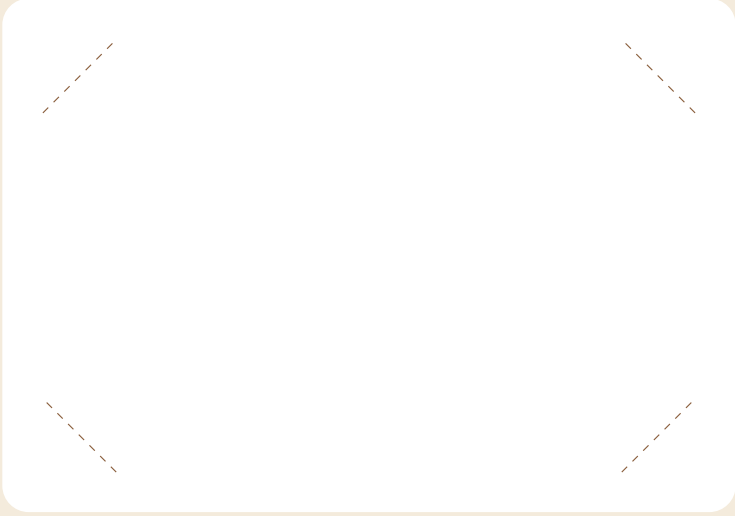
PALEI BAR RIYA

LÀNG CHĂM
BÌNH NGHĨA

THẺ BÀI
DI SẢN

ĐỊA ĐIỂM

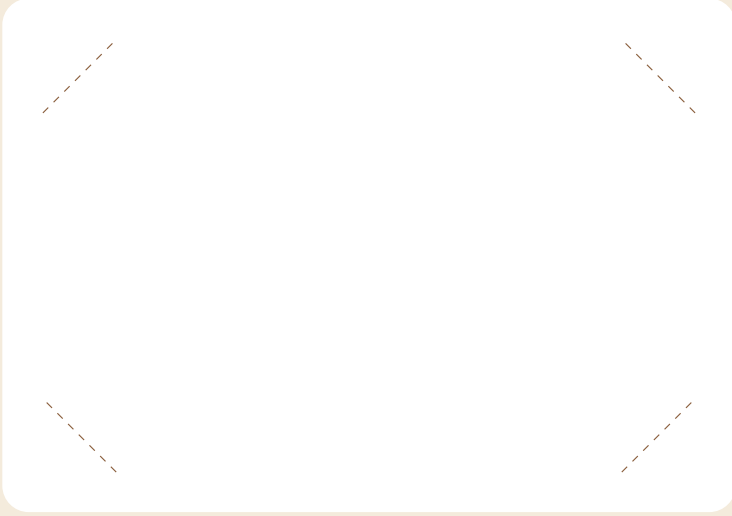
TÊN: .....

VỊ TRÍ: .....

CHỨC NĂNG: .....

NHÂN VẬT

TÊN:..... NĂM SINH:.....

ĐƯỢC BIẾT ĐẾN VÌ:.....
.....
.....

MONG MUỐN:.....
.....
.....

ĐIỀU BẠN NHỚ NHẤT VỀ NHÂN VẬT NÀY LÀ:
.....
.....

GHI CHÚ:.....
.....
.....

CỔ TÍCH CHĂM

TÊN: .....

TÓM TẮT: .....

.....

.....

.....

Ý NGHĨA: .....

.....

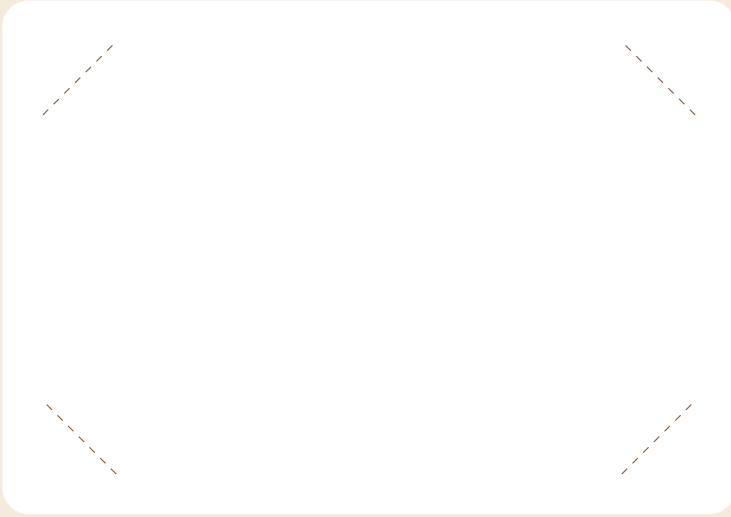
.....

GHI CHÚ: .....

.....

.....

NHẠC CỤ

TÊN: .....

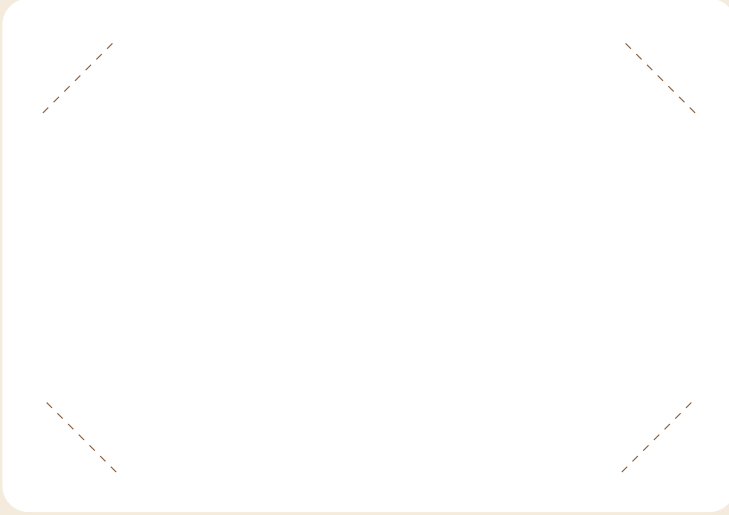
MỤC ĐÍCH / Ý NGHĨA: .....

VẬT DỤNG CẦN THIẾT: .....

CÁCH CHƠI: .....

GHI CHÚ: .....

MŨA TRUYỀN THỐNG

TÊN ĐIỆU MŨA: .....

MỤC ĐÍCH / Ý NGHĨA: .....

VẬT DỤNG CẦN THIẾT: .....

GHI CHÚ: .....

BÀI HÁT

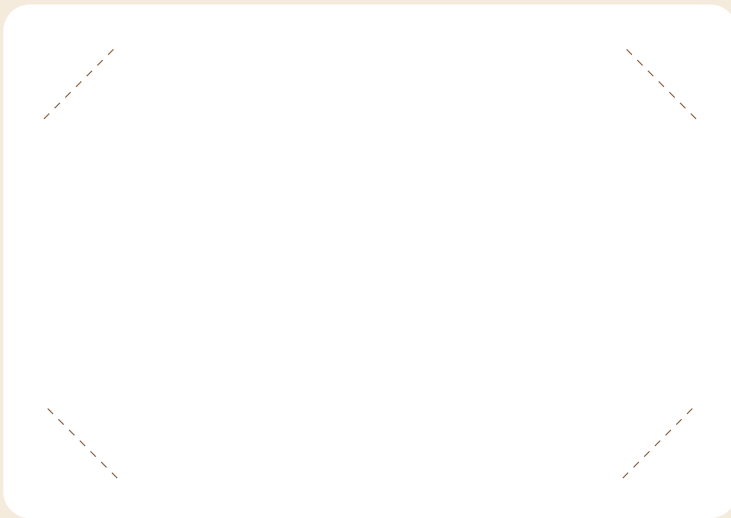
TÊN BÀI HÁT: .....

MỤC ĐÍCH / Ý NGHĨA: .....

LỜI HÁT: .....

GHI CHÚ: .....

HOẠ TIẾT

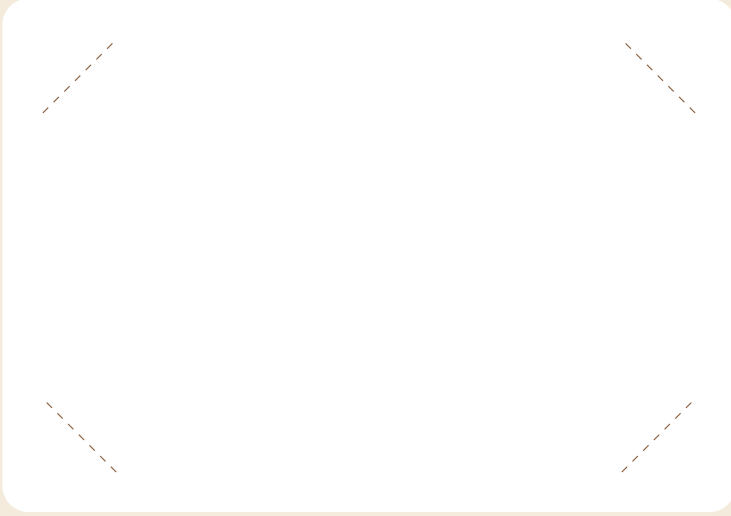

TÊN: .....

MỤC ĐÍCH / Ý NGHĨA: .....

GHI CHÚ: .....

ẨM THỰC

TÊN MÓN ĂN: .....

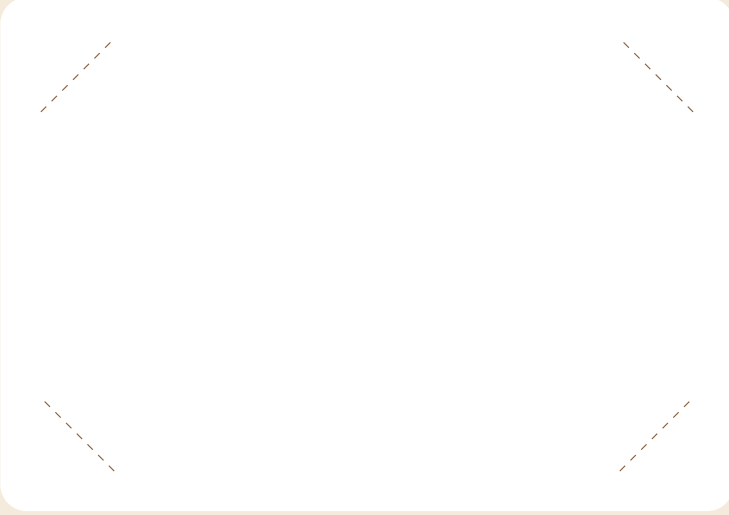
Ý NGHĨA MÓN ĂN: .....

NGUYÊN LIỆU: .....

CÁCH NẤU: LUỘC NƯỚNG NẤU CANH

GHI CHÚ: .....

VẬT DỤNG CÙNG TẾ

TÊN: .....

ĐẶC ĐIỂM: .....

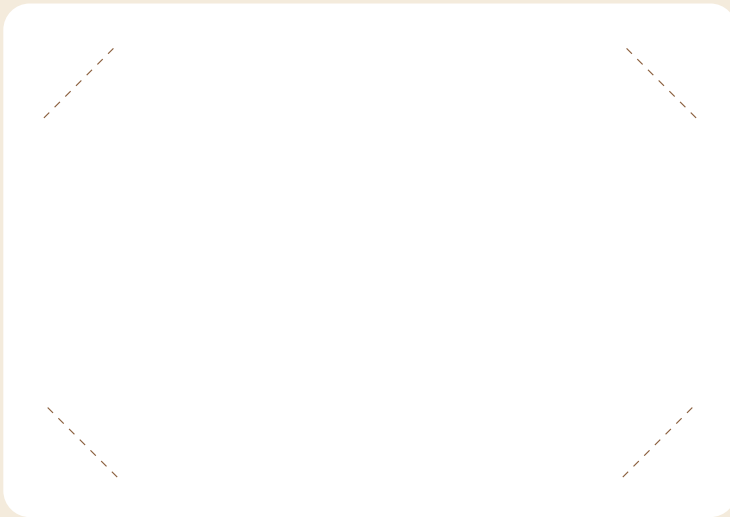
CÔNG DỤNG: .....

GHI CHÚ: .....

NGHI LỄ

- LÀNG TỘC HỌ
- GIA ĐÌNH

TÊN: .....

THỜI GIAN TỔ CHỨC: .....

ĐỊA ĐIỂM: .....

NGƯỜI CHỦ LỄ: .....

MỤC ĐÍCH / ĐỐI TƯỢNG THỜ TỰ: .....

TRANG PHỤC

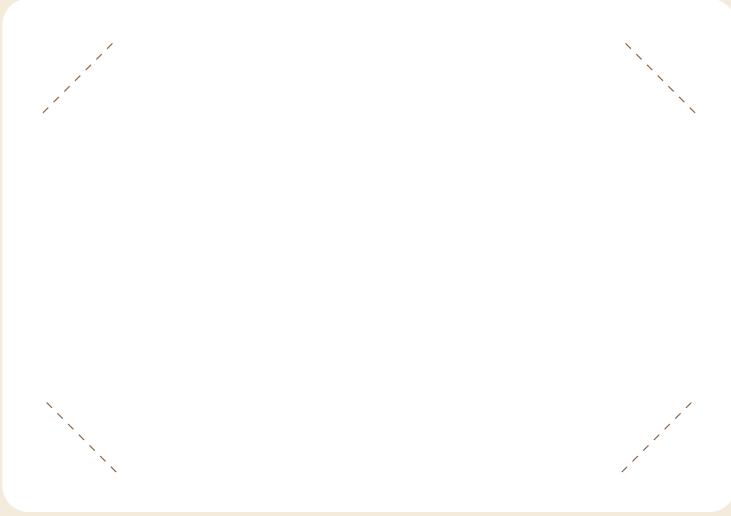
TÊN: .....

CHẤT LIỆU: .....

MỤC ĐÍCH: .....

LƯU Ý: .....

TRÒ CHƠI

TÊN: .....

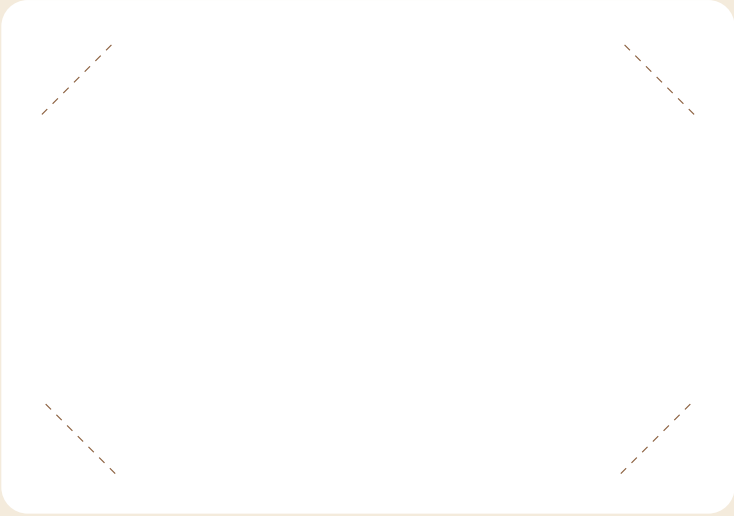
MỤC ĐÍCH: .....

CÁCH CHƠI: .....

VẬT DỤNG CẦN THIẾT: .....

GHI CHÚ: .....

A large rectangular area with a decorative border of repeating leaf-like motifs. The interior is filled with a grid of small dots, intended for writing or drawing.

CHÚ THÍCH:.....

CHÚ THÍCH:.....

ví dụ

**công cụ
kể chuyện**

THẺ BÀI DI SẢN
(THỬ NGHIỆM)

Phiên bản thẻ bài này do người dân làng Bình Nghĩa (huyện Thuận Bắc, tỉnh Ninh Thuận) thực hiện hoàn chỉnh vào tháng 05/2021 trong hoạt động Kể chuyện Di sản của dự án Di sản Kết nối, Hội đồng Anh.

PALEI BAR RIYA
LÀNG CHĂM
BÌNH NGHĨA

THẺ BÀI DI SẢN

ĐỊA ĐIỂM

TÊN: ĐỀN PO INA NAGAR

VỊ TRÍ:

Ở phía Tây Bắc thôn Bình Nghĩa và phía Tây Nam cánh đồng thôn Bình Nghĩa

CHỨC NĂNG:

Nơi đây để thờ Mẹ xứ sở để cầu mong mưa thuận gió hòa, cầu cho có con cháu, trả nợ theo miệng hứa...

NHÂN VẬT

TÊN: LAI LẦU

NĂM SINH: 1947

ĐƯỢC BIẾT ĐẾN VÌ:

Nghệ nhân làm trống và truyền dạy trống Ghi-năng

MONG MUỐN:

Truyền dạy nhiều hơn cho thế hệ trẻ làng Bình Nghĩa

ĐIỀU BẠN NHỚ NHẤT VỀ NHÂN VẬT NÀY LÀ:

Nhiệt tình, yêu văn hóa truyền thống Chăm

GHI CHÚ:

Đang đề nghị Nhà nước phong tặng danh hiệu Nghệ nhân ưu tú

NHÂN VẬT

TÊN: SẦM TẤN H

NĂM SINH: 1947

ĐƯỢC BIẾT ĐẾN VÌ:

Nghệ nhân làm trống Ghi-năng và Baranăng; truyền dạy cách dùng trống Ghi-năng

MONG MUỐN:

Truyền dạy nhiều hơn cho thế hệ trẻ làng Bình Nghĩa

ĐIỀU BẠN NHỚ NHẤT VỀ NHÂN VẬT NÀY LÀ:
Nhiệt tình, yêu văn hóa truyền thống Chăm

GHI CHÚ:

Đang đề nghị Nhà nước phong tặng danh hiệu Nghệ nhân ưu tú

CỔ TÍCH CHĂM

TÊN: BÒ THẦN KA PIN

TÓM TẮT: Có hai vợ chồng nghèo lấy nhau nhiều năm mà không có con, mơ ước mãi người vợ mới mang thai. Sau khi người vợ hạ sinh thì con đầu là bò, con sau là người và người vợ chết. Người cha đi lấy vợ nhỏ, cuộc sống của hai anh em rất đau khổ cho tới khi bò anh chết đi thì cuộc sống người em rất thịnh vượng.

Ý NGHĨA: Truyện kể về việc sau khi người Chăm chết đi bò thần sẽ dắt mình đến với ông bà tổ tiên dưới suối vàng và tục làm đám thiêu của người Chăm.

GHI CHÚ: Truyện kể này chỉ người Chăm Bà La Môn mới hiểu.

NHẠC CỤ

TÊN: TRỐNG GHI-NĂNG

MỤC ĐÍCH / Ý NGHĨA:

Trống Ghi-năng mục đích dùng để đánh trong lễ hội hoặc lễ tộc họ.

CÁCH CHƠI:

Khi diễn tấu, bao giờ trống Ghi-năng cũng đi thành một cặp và được đặt chéo nhau, một cạnh tiếp đất, một mặt hướng lên trời. Nghệ nhân sử dụng cả bàn tay và dùi để tạo nên nhịp điệu.

GHI CHÚ:

Trống Ghi-năng của người Chăm chỉ xuất hiện trong các lễ hội, không phục vụ sinh hoạt đời thường của người dân. Trống Ghi-năng luôn được đánh theo cặp hai trống, hai dùi.

NHẠC CỤ

TÊN: TRỐNG BARANÂNG

MỤC ĐÍCH / Ý NGHĨA:
Dùng trong các nghi lễ của cộng đồng, dòng họ và các gia đình người Chăm

VẬT DỤNG CẦN THIẾT:
Không cần

CÁCH CHƠI:
Đề lên đùi khi ngồi, dùng hai tay vỗ

GHI CHÚ:
Là vật dụng cần thiết của thầy Maduen;
có những kiêng kị khi dùng và truyền dạy.

MÚA TRUYỀN THỐNG

TÊN ĐIỆU MÚA: MÚA PHỒN THỰC (TAMIA
KLAI KLUK)

MỤC ĐÍCH / Ý NGHĨA:
Cầu cho việc sinh nở, có con cháu

VẬT DỤNG CẦN THIẾT:
Váy, áo, khăn trùm đầu, ba cây dương
vật (klai kluk) bằng gỗ dài khoảng 25cm
đầu tô màu đen

GHI CHÚ:
Người múa là một người đàn ông to khỏe
được dân làng bầu chọn và bà bóng (Muk
Pajau).

BÀI HÁT

TÊN BÀI HÁT: CEK TIAN

MỤC ĐÍCH / Ý NGHĨA:

Thể hiện nỗi nhớ của đôi nam nữ yêu nhau

LỜI HÁT:

Cek mei løy cek tian, mừng xit mei løy tal prong.

Tal bbuuk, (tal bbuuk, tal bbuuk poh di rong, ô hu, ô hu thi toom)².

Likuw ai løy likuw drei, di ameeek ai løy nawyuw,

Naw tiăp, (naw tiăp, naw tiăp katruw, piêh cang, piêh cang xa-ai mai)².

Cek mei løy cek tian, mong xit mei løy ðih ðang, Mai hu, (mai hu, mai hu ka urang, awn lô, awn lô lingiik)².

Likuw ai løy likuw drei, di ameeek ai løy naw chai,

Naw yóng, (naw yóng, naw yóng phun glai, mong kok, mong kok xa-ai mai)².

LỜI TIẾNG VIỆT:

Anh ngắm em mấy lần từ khi trăng mới
nhô lên.

(Ngắm em)² tươi thắm môi cười từ khi tóc
mới chấm vai.

Đến nay khi tóc em dài thì em đi đến với ai?

Em chặt chiu trong lòng hình anh tươi
thắm ước mơ,

(Nhớ thương)² mấy sớm mấy chiều từ khi
trong tiếng hát ru,

Đến nay em đã nên người thì em đi đến
với anh.

GHI CHÚ:

.....
.....
.....
.....

HOẠ TIẾT

TÊN: CHẤM TRÒN NỔI XẾP HÀNG NGANG

MỤC ĐÍCH / Ý NGHĨA:

Mô phỏng chuỗi cườm trang sức của vũ nữ Apsara; liên hệ hình dáng ché gốm và nét đẹp cơ thể người phụ nữ.

GHI CHÚ:

Các “chuỗi cườm” thường xuất hiện ở các vị trí: phần giao giữa cổ và thân ché (tượng trưng cho phần cổ trên cơ thể), phần giữa ché (tượng trưng cho phần eo, hông) và phần chân ché.

ẨM THỰC

TÊN MÓN ĂN: CANH DÊ (YA MÚT)

Ý NGHĨA MÓN ĂN:

Dùng trong cúng lễ, đãi khách, ăn kèm với bánh (hoặc bún)

NGUYÊN LIỆU:

Thịt dê, gạo rang, mắm nêm, lá me, cây chuối, lá lốt và các gia vị khác

CÁCH NẤU: LUỘC NƯỚNG NẤU CANH

GHI CHÚ:

Đây là món ăn đặc biệt của người Chăm, thường được ăn trong các nghi lễ của gia đình, dòng họ, cộng đồng.

VẬT DỤNG CÚNG TẾ

TÊN: MÂM CÚNG CHÂN CAO (XLAO)

ĐẶC ĐIỂM:

Mâm cúng gồm 3 phần: Mặt mâm tròn, chân mâm và đế mâm. Mâm cúng của người Chăm Bà Ni có 6 chân, trong khi mâm cúng của người Chăm Bà La Môn có 5 chân. Mâm cúng thường được trang trí bằng các hoa văn kỹ hà có nhiều màu sắc sỡ.

CÔNG DỤNG: Dùng để bày biện lễ vật trong các nghi lễ truyền thống.

GHI CHÚ:

Trên mâm trầu bày cúng trong các nghi lễ phải đầy đủ ba yếu tố thổ nhượng liên quan mật thiết đến văn hóa Chăm: gạo (đồng bằng), trầu têm (núi rừng), sò (biển cả) và nến sáp ong để đốt.

NGHI LỄ

LÀNG
  TỘC HỌ
 GIA ĐÌNH

TÊN: PO INA NAGAR HAMU KUT

THỜI GIAN:

Tháng Một Chăm lịch, sau lễ cầu đảo ở cửa Ngâm vài ba ngày

ĐỊA ĐIỂM:

Đền thờ Po Ina Nagar

NGƯỜI CHỦ LỄ:

Ông Kadhar và Muk Pajau

MỤC ĐÍCH / ĐỐI TƯỢNG THỜ TỰ:

Lễ dành cho nữ thần Mẹ Pô Ina Nagar, cầu mong mưa thuận gió hòa, cầu cho có con cháu...

TRANG PHỤC

TÊN: ÁO DÀI CHĂM

CHẤT LIỆU:

Vải dệt thổ cẩm hoặc vải màu trắng, màu đỏ sặc sỡ với chất liệu voan, ren, nhung...

MỤC ĐÍCH:

Mặc trong dịp lễ cúng hoặc những dịp đặc biệt

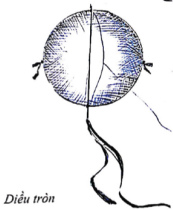
LƯU Ý:

Trang phục của người phụ nữ Chăm gồm áo dài truyền thống, chân áo và khăn. Áo dài không xẻ tà, mặc chui đầu. Cổ áo thường có hình tròn hoặc hình trái tim. Ống tay áo bó sát vào cánh tay, phần thân hơi rộng hơn một ít. Trang phục được giặt bằng tay, ủi ở nhiệt độ bình thường.

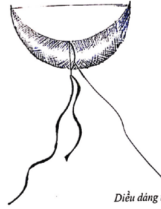
TRÒ CHƠI

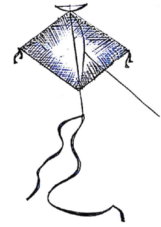
Điều bán nguyệt

Điều tròn

Điều dáng trăng khuyết

Điều tứ giác

TÊN: THẢ ĐIỀU (PAPAR KALANG)

MỤC ĐÍCH: Nhằm cầu cho trời khô tạnh, thuận lợi cho thu hoạch vụ mùa

CÁCH CHƠI: Nên thả điều ở nơi đất bằng rộng rãi. Khi thả đứng ngược chiều gió, hướng mũi điều lên trời nghiêng 45 độ. Khi có gió thả điều nhẹ nhàng cho thật cân, cầm dây giật nhẹ để nâng điều lên và từ từ thả dây dài ra cho điều bay lên.

VẬT DỤNG CẦN THIẾT: Tre, giấy, dây cước, đôi khi có thêm sáo (waw) hoặc tua vải đủ màu hai bên làm “talei tangi”(bông tai)

GHI CHÚ: Người Chăm ở Ninh Thuận có bốn hình dáng điều cơ bản: điều mặt trời hình tròn, điều bán nguyệt, điều đất hình tứ giác, điều trăng khuyết hình lưỡi liềm.

phụ lục

Cẩm nang
kể chuyện di sản

PHIÊN BẢN: LÀNG CHĂM BÌNH NGHĨA

- HỆ THỐNG NGHI LỄ ĐẦU NĂM TẠI LÀNG BÌNH NGHĨA
- VIDEO: QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG BỘ CÔNG CỤ TẠI CÁC LÀNG CHĂM Ở NINH THUẬN

Hệ thống Nghi lễ đầu năm tại làng Bình Nghĩa

Danh mục này liệt kê những nghi lễ đầu năm tại làng Bình Nghĩa cùng những địa danh, nhân vật và hoạt động nổi bật gắn liền với những nghi lễ này. Danh mục được tổng hợp dưới dạng bưu thiếp nhằm giới thiệu những đặc trưng về tập quán xã hội và tín ngưỡng của làng Bình Nghĩa đến với công chúng.

1. NGHI LỄ ĐẦU NĂM

Rija Harei
Rija Nagar
Ngap Yang Po Patao Bin Thuer
Ngap Yang Po Bia Chuai
Paralao Kasah
Po Ina Nagar Hamu Kut
Ikak ghak ikak limah
Po Nai - Po Riyak

2. ĐỊA DANH

Đền thờ Po Ina Nagar Hamu Kut
Đền thờ Po Patao Bin Thuer

3. CHÂN DUNG NGƯỜI HÀNH LỄ

Ông Kadhar
Ông Maduen
Ông Ka-ing
Muk Pajau

4. HOẠT ĐỘNG ĐẶC TRƯNG TRONG NGHI LỄ

Hát đối đáp
Múa phồn thực

RIJA HAREI

ရတနာက ၃၇၈၄၄

NGHI LỄ ĐẦU NĂM

.....

.....

.....

Rija Harei (lễ mùa ban ngày) là lễ cúng cầu an, diễn ra vào buổi sáng tại đền thờ Po Patao Bin Thuer trong thôn Bình Nghĩa, xã Bắc Sơn, huyện Thuận Bắc. Thầy võ Maduen là người chủ lễ, có vai trò hướng dẫn sắp đặt lễ vật cho các thần linh Chăm và hát thánh ca dẫn dắt buổi lễ. Hình ảnh ghi lại ông Camânei làm lễ trước bàn thờ Po Patao Bin Thuer.

Hình ảnh: Trung tâm nghiên cứu văn hoá Chăm

NGAP YANG PO PATAO BIN THUER NGHI LỄ ĐẦU NĂM

᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋

.....
.....
.....

Ngap Yang Po Patao Bin Thuer là lễ cúng cầu an diễn ra vào buổi sáng tại thôn Mỹ Tường, xã Nhơn Hải, huyện Ninh Hải. Lễ cúng nhằm tôn vinh nam thần Po Patao Bin Thuer và các thần linh Chăm. Thầy đờn Kadhar là người chủ lễ. Hình ảnh ghi lại quá trình hành lễ trong đền thờ Po Patao Bin Thuer tại thôn Mỹ Tường. Hình ảnh: Trung tâm nghiên cứu văn hoá Chăm

NGAP YANG PO BIA CHUAI

ᨠᩣ᩠ᨦᩣ᩠ᩣ᩠ᩣ᩠ᩣ᩠ᩣ ᨠᩣ᩠ᨦᩣ᩠ᩣ᩠ᩣ᩠ᩣ᩠ᩣ᩠ᩣ

NGHI LỄ ĐẦU NĂM

.....

.....

.....

.....

Ngap Yang Po Bia Chuai là lễ cúng cầu an diễn ra vào buổi sáng tại thôn Mỹ Hiệp, xã Thanh Hải, huyện Ninh Hải. Lễ cúng nhằm tôn vinh nữ thần Po Bia Chuai và các thần linh Chăm. Thầy đờn Kadhar là người chủ lễ. Hình ảnh ghi lại quá trình hành lễ bên ngoài đền thờ Po Bia Chuai.

Hình ảnh: Trung tâm nghiên cứu văn hoá Chăm

PARALAO KASAH

ព្រលាខ្មែរក្រោម ព្រលាខ្មែរ

NGHI LỄ ĐẦU NĂM

.....

.....

.....

.....

Paralao Kasah (lễ cầu đảo tại Cửa Ngâm) là lễ tổng ôn nhằm mục đích tống khứ những điều xấu xa, tai ương, bệnh tật ra khỏi làng và cầu mong điều tốt đẹp sẽ đến trong năm mới. Lễ diễn ra vào buổi chiều tại thôn Mỹ Tân, xã Thanh Hải, huyện Ninh Hải. Thầy võ Maduen và thầy đờn Kadhar là người chủ lễ phụ trách dâng lễ vật cho các thần linh.

Hình ảnh: Trung tâm nghiên cứu văn hoá Chăm

PO INA NAGAR HAMU KUT

ព្រះ ពុទ្ធករ ឧបាសិកា ទុក្ខសង្គារម្ម ៣៥៩

NGHI LỄ ĐẦU NĂM

.....
.....
.....
.....

Po Ina Nagar Hamu Kut là lễ cúng tạ ơn nữ thần xứ sở và các thần linh Chăm. Lễ diễn ra vào buổi sáng tại thôn Bình Nghĩa, xã Bắc Sơn, huyện Thuận Bắc. Thầy đờn Kadhar là người chủ lễ hát thánh ca ca ngợi các vị thần linh còn bà bóng Muk Pajau thỉnh mời và cầu khẩn thần linh về những điều tốt đẹp cho làng.
Hình ảnh: Giang Phạm

IKAK GHAK IKAK LIMAH

ԻԿԱԿ ԳԻԱԿ ԻԿԱԿ ԼԻՄԱԿ

NGHI LỄ ĐẦU NĂM

.....
.....
.....
.....

Ikak ghak ikak limah là tạ lễ diễn ra vào buổi sáng tại thôn Bình Nghĩa, xã Bắc Sơn, huyện Thuận Bắc. Thầy đờn Kahdar là người chủ lễ, có vai trò cầu khẩn và hát ca ngợi các vị thần linh Chăm, nhắc nhở con cháu hướng về cội nguồn.

Hình ảnh: Trung tâm nghiên cứu văn hoá Chăm

PO NAI - PO RIYAK

Պո Նայ - Պո Րիյակ

NGHI LỄ ĐẦU NĂM

.....

.....

.....

Một dự án Di sản Văn hóa hướng đến sự phát triển đồng đều do Hội đồng Anh tại Việt Nam thực hiện

Po Nai - Po Riyak là lễ cúng cầu an và dâng lễ vật đến các vị thần linh. Lễ diễn ra vào buổi chiều, tại thôn Bình Nghĩa, xã Bắc Sơn, huyện Thuận Bắc. Thấy võ Maduen là người chủ lễ, có vai trò dẫn dắt hoạt động ca múa nhạc nhằm mục đích dâng lễ vật cho các vị thần linh Chăm. Hình ảnh ghi lại điệu múa đập lửa trong lễ cúng Po Nai - Po Riyak.

Hình ảnh: Trung tâm nghiên cứu văn hoá Chăm

ĐỀN THỜ PO INA NAGAR HAMU KUT

ព្រះគោរព ទ្រព្យសេដ្ឋ

ĐỊA DANH

.....

.....

.....

Đền thờ Po Ina Nagar Hamu Kut được xây dựng cùng với quá trình lập làng, vào khoảng thế kỉ XIX. Trong cái tên “Po Ina Nagar Hamu Kut”, “Po” là danh từ chỉ thần linh nói chung, “Ina Nagar” là người mẹ xứ sở, “Hamu Kut” là cánh đồng nơi đặt tượng đá Kut. Là nơi thờ tự người mẹ xứ sở Po Ina Nagar, đền thờ thể hiện tín ngưỡng thờ Mẫu của người Chăm.

ĐỀN THỜ PO PATAO BIN THUER

ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦ ᩈᩣ᩠ᨦᩣ᩠ᨦ

ĐỊA DANH

.....

.....

.....

.....

Đền thờ Po Patao Bin Thuer được xây dựng cùng với quá trình lập làng, vào khoảng thế kỉ XIX, là nơi thờ tự vị nam thần Po Patao Bin Thuer, người có công thành lập làng. Hình ảnh ghi lại khung cảnh rước y trang từ đền tại làng Bình Nghĩa.

Hình ảnh: Trung tâm nghiên cứu văn hoá Chăm

ÔNG KADHAR
ᦺᦑᦟᦺᦑᦺᦑᦺ

CHÂN DUNG NGƯỜI HÀNH LỄ

.....
.....
.....

Ông Kadhar có tên tiếng Việt là thầy cò ke hay thầy đờn. Ông có vai trò hướng dẫn sắp đặt lễ vật và hát thánh ca trong các lễ cúng. Khi hành lễ, ông Kadhar có quần khăn mathem, mặc áo dài trắng hoặc quần chần trắng có hoa văn, vai vắt khăn đỏ và kéo đàn Kanyi.

Hình ảnh: Giang Phạm

ÔNG MADUEN

𑜉𑜂𑜆𑜫 𑜇𑜡𑜃𑜫𑜄𑜫

CHÂN DUNG NGƯỜI HÀNH LỄ

.....

.....

.....

.....

Ông Maduen có tên tiếng Việt là thầy võ. Ông có vai trò hướng dẫn sắp đặt lễ vật và hát thánh ca trong các lễ cúng. Khi hành lễ, ông Maduen có quần khăn mathem, ngồi xếp bằng, vừa vỗ trống Baranâng vừa hát.

Hình ảnh: Giang Phạm

ÔNG KA-ING CHÂN DUNG NGƯỜI HÀNH LỄ
ጋጦጫጫጫጫጫ

.....
.....
.....
.....

Một dự án Di sản Văn hóa hướng đến sự phát triển đồng đều do Hội đồng Anh tại Việt Nam thực hiện

Ông Ka-ing có tên tiếng Việt là thấy bóng. Khi hành lễ, ông Ka-ing mặc áo màu đỏ, quần khăn màu đỏ, có vai trò khấn lễ mời thần linh và mùa lễ. Ông sử dụng một số dụng cụ như cây roi mây, quạt, khăn đỏ, mái chèo, v.v...
Hình ảnh: Giang Phạm

MUK PAJAU

CHÂN DUNG NGƯỜI HÀNH LỄ

𠵼.𠵼𠵼 𠵼𠵼𠵼𠵼𠵼𠵼

.....

.....

.....

.....

Một dự án Di sản Văn hóa hướng đến sự phát triển đồng đều do Hội đồng Anh tại Việt Nam thực hiện

Muk Pajau là bà bóng của người Chăm. Trong các lễ cúng, bà quấn khăn trắng trên đầu, mặc áo dài trắng hoặc quần chân trắng có hoa văn, dùng khăn tay để khăn lễ và múa lễ.
Hình ảnh: Giang Phạm

HÁT ĐỐI ĐÁP

HOẠT ĐỘNG ĐẶC TRƯNG TRONG NGHI LỄ

.....

.....

.....

Hát đối đáp diễn ra trong các nghi lễ với mục đích ngợi ca các vị thần linh Chăm, kể về tiểu sử và công đức của các vị thần. Nghi thức này được các chức sắc và nghệ nhân dân gian thực hiện.

Hình ảnh: Giang Phạm

MÚA PHỔN THỰC

HOẠT ĐỘNG ĐẶC TRƯNG TRONG NGHI LỄ

.....

.....

.....

.....

Điệu múa phổn thực diễn ra trong các nghi lễ với mục đích cầu mong sự sinh sôi, nảy nở của cây trồng, vật nuôi và con người. Điệu múa này do Muk Pajau và một người đàn ông khỏe mạnh trong làng thực hiện. Ba cây linga làm bằng gỗ dài khoảng 25cm, thắt lưng thổ cẩm và khăn tay là những dụng cụ không thể thiếu khi thực hiện điệu múa.

Hình ảnh: Giang Phạm

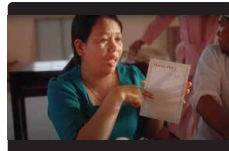
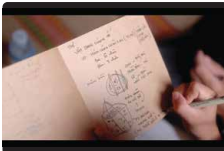

Video

QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG BỘ CÔNG CỤ TẠI CÁC LÀNG CHĂM Ở NINH THUẬN

Một video tóm tắt quá trình nhóm tác giả nghiên cứu và hướng dẫn cộng đồng thực hành bộ công cụ tại các làng Chăm ở tỉnh Ninh Thuận trong suốt thời gian diễn ra dự án từ tháng 12/2020 đến tháng 08/2021.

<https://bit.ly/hst-ninh-thuan>

Lời cảm ơn

Nhóm thực hiện xin gửi lời cảm ơn chân thành đến nghệ nhân Sầm Tánh, nghệ nhân Lai Lầu, anh Quyển, anh Học và tập thể làng Bình Nghĩa đã hỗ trợ chúng tôi trong quá trình thực hiện bộ công cụ kể chuyện này. Chúng tôi cũng xin cảm ơn ông Lê Xuân Lợi cùng tập thể Trung tâm nghiên cứu văn hoá Chăm vì những góp ý kịp thời trong quá trình thử nghiệm bộ công cụ tại địa phương. Không có họ, chúng tôi đã không thể hoàn thành bộ công cụ như mình mong muốn. Chúng tôi mong được sự lượng thứ cho bất kì thiếu sót của ấn phẩm.

Chúng tôi cũng xin cảm ơn bà Nguyễn Phương Thảo, Giám đốc các chương trình Nghệ thuật và Công nghiệp Sáng tạo của Hội đồng Anh về những góp ý về chuyên môn. Chúng tôi cũng xin đặc biệt cảm ơn anh Cao Trung Vinh (Viện Văn hoá Nghệ thuật quốc gia Việt Nam), anh Lưu Minh Tuấn (Trung tâm Phát triển Nông thôn Tây Nguyên), chị Phạm Minh Hồng, chị Phan Thu Nga và anh Phạm Thiên Minh (Hội đồng Anh Việt Nam) đã nhiệt tình trợ giúp về quản trị cho chúng tôi trong suốt thời gian diễn ra dự án.

Chúng tôi hi vọng từ bộ công cụ kể chuyện này sẽ có nhiều câu chuyện thật hay và ý nghĩa từ cộng đồng thực hành đi sản xuất ra đời.

Các thành viên :

DŨNG LÊ

Là một nhà quay phim giàu kinh nghiệm, Dũng Lê có khả năng kể một câu chuyện qua phim theo góc nhìn thú vị của riêng anh.

Vốn yêu thích nghệ thuật truyền thống, từ năm 2018, anh đã thực hiện dự án phim tài liệu nhằm truyền tải thông điệp mạnh mẽ đến giới trẻ về việc duy trì và phát triển văn hóa truyền thống Việt Nam.

BẠCH TÙNG

Công việc của cô là tổ chức ra những không gian học tập mới mẻ và mang tính tương tác giữa những người tham gia, sử dụng nghệ thuật là phương tiện truyền đạt.

Cô có kinh nghiệm thiết kế trải nghiệm tại các tổ chức như Tổ hợp sáng tạo Toa Tàu, thư viện Dũng Đình Đạc, Trung tâm nghệ thuật đương đại The Factory...

GIANG PHẠM

Giang Phạm đã làm việc trong lĩnh vực ảnh tư liệu, báo chí và phát triển trên khắp Việt Nam và Châu Âu từ năm 2011. Anh tin vào tác động mạnh mẽ của hình ảnh đến nhận thức và giá trị của hình ảnh như một phương tiện sáng tạo để kể chuyện. Những câu chuyện của anh bao gồm từ phát triển giáo dục của thanh thiếu niên, trao quyền cho phụ nữ đến những câu chuyện con người tại địa phương.

Di Sản Kết Nối

Di sản Văn hóa hướng đến sự Phát triển đồng đều là một chương trình nghiên cứu hành động do Hội đồng Anh thực hiện tại Colombia, Kenya và Việt Nam, nhằm sử dụng các di sản văn hóa để đem đến lợi ích cho mọi đối tượng trong xã hội. Trong trường hợp này, di sản văn hóa bao gồm từ các di sản vật thể đến các truyền thống văn hóa phi vật thể như âm nhạc hay ngôn ngữ, còn sự phát triển đồng đều nhằm chỉ các nỗ lực xóa bỏ mối quan hệ đối nghịch giữa phát triển kinh tế và khoảng cách giàu nghèo. Phiên bản Việt Nam của chương trình là dự án **Di sản Kết nối** – làm việc với các di sản nhạc và phim, đặc biệt là các giá trị ít được biết đến hoặc có nguy cơ mai một.

Dự án **Di sản Kết nối** sử dụng các hướng tiếp cận sáng tạo nhằm giúp các cộng đồng khác nhau đóng góp và hưởng lợi từ sự bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa phi vật thể, qua đó đem lại sự phát triển bền vững và rộng khắp trong các ngành di sản. Dự án gồm hai hợp phần chính liên quan chặt chẽ: **Di sản Cộng đồng**, và **FAMLAB (Phim, nhạc và lưu trữ)**. Các hoạt động của Hợp phần Một tập trung vào các nỗ lực bảo tồn và phát huy di sản văn hóa tại các cộng đồng địa phương, trong khi đó Hợp phần Hai hướng đến cộng đồng sáng tạo nói chung – đặc biệt là nghệ sĩ và khán giả nhằm giúp khởi phát các dự án đương đại tương tác với các giá trị truyền thống.

Thông tin và các tư liệu liên quan đến dự án có tại:

<https://www.britishcouncil.vn/cac-chuong-trinh/nghe-thuat/di-san-ket-noi>

ta

kể

CHUYỆN

làng

Một dự án Di sản Văn hoá hướng đến sự Phát triển đồng đều do Hội đồng Anh thực hiện tại Việt Nam

www.britishcouncil.vn

© British Council Viet Nam 2021